Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Hàng ngày (kể cả báo ra ngày chủ nhật)	Hàng ngày (trừ báo ra ngày chủ nhật)	Hàng ngày đưa đến nhà	Chỉ có Chủ nhật	Hàng kỳ ra Thứ năm và Chủ nhật	Hàng kỳ ra Thứ năm	Ngoài nước
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 50	12 $ 00	
Các làng và	»	»					
Các công-sở	»	8 00	8 00	8 00	9 00	»	
Sáu tháng	3 00	3 50	3 20	3 20	3 30	6 00	
Ba tháng	1 50	1 75	1 60	1 60	1 65	3 00	
Một tháng	0 50	0 60	0 55	0 55	0 60	1 00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

DEPOT LEGAL INDOCHINE 2574

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page	Une seule insertion	0 $ 30 le cm
	Par contrat annuel	
	Par centimètre et par insertion	0 $ 18 le cm
	Réclame dans la 1re page	2 $ la ligne
	Annonces judiciaires et légales	1 $ 50 le cm

On traite à forfait pour les contrats importants.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P.H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBAC-TANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

Cái hại về sự mê-tín

Ký-giả còn nhớ khi tuổi nhỏ được mục kích một việc chính ở trong làng mình đương thành lên bắt tà, tra khảo quá mà sinh ra án mạng, khi ấy trong xã hội ta, tư-tưởng hãy còn eo-hẹp, tri-thức chưa được mở mang, lắm bi-kịch ấy diễn ra, ai nghe thấy cũng đã lấy làm thảm-thương mà đem lòng tức giận, non ba mươi năm giới nay, học-thuyết mới bên Âu Mỹ truyền bá sang nước Nam cũng đã rộng, dân tục cũng đã sửa đổi, dân trí cũng đã khai thông, ở trong xã-hội mình nhìn cũng đã thấy nhiều điều cải quan, mà ai ngờ lắm bi-kịch giả-man vô lý, đáng giận mà đáng thương ấy lại thấy diễn ra một lần nữa ở huyện Hải-hậu tỉnh Nam-định mới rồi. Trong cái thời-kỳ tiến hóa, qua một khoảng thì giờ khá lâu như thế, mà lòng mê hoặc vẫn như cũ, như là bệnh truyền nhiễm, từ đời ấy đến đời khác, không tài nào trừ cho tiệt nọc được.

Tục nước Nam vẫn là thượng quỉ, đối với thần thánh vẫn hết lòng tôn trọng; những quân gian hiệt vô sỉ, lợi dụng cái bụng mê tín của nhân dân, mới bày ra chuyện ông đồng bà cốt, bắt qui trừ tà, để lừa dối những người hay tin, mà tìm phương mưu lợi. Không kể những nơi danh tiếng, thần thượng đẳng, đền tối linh, hàng năm ngày hội ngày tiệc, kéo đến hàng trăm hàng nghìn con người, lễ vật sắm sanh, hương hoa cúng lễ, nào là tiền lưng gạo bị, nào là áo ngự khăn chầu, không tiếc thì giờ, không kể tiền bạc, để cầu cho thỏa cái vui thích nhảy múa truyền phán trong một vài ngày, lại còn ở các chốn thôn quê, một vài gian lều tranh ở bên cạnh đường, khu vũ chỉ độ bảy tám thước vuông, mà cũng hương hôm hoa sớm, nay trống mai chuông, cũng đèn lửa sáng choang, cũng khói hương nghi ngút, cũng xùm xít được năm bảy người, cũng cầu thỉnh được một vài vị, cũng thét lác, cũng truyền phán, cũng tán hương nước lã để chữa bệnh, cũng roi dâu gươm gỗ để bắt tà, quanh năm chi tối, hết ngày lẫy sang tháng khác, con công cái bán, thiện nữ tín nam, bảo nhau tiền đóng gạo góp, để nuôi một lũ ăn chực ngồi lồi. Thường thấy lắm người, sinh kế cũng vừng vàng, gia tư cũng phong phú, mà chỉ vì hơm say việc cúng lễ đồng bóng, như phải bả dột, như mắc bùa mê, quên cả việc nhà cửa, bỏ cả nghề làm ăn, đến nỗi sinh kế điêu linh, cửa nhà tan nát, xem thế thì cái hại mê tín cũng thật là dữ-dội gớm ghê.

Từ khi nước Pháp sang cai-trị cõi Đông-pháp, vẫn tôn-trọng cái phong-tục của một dân-tộc, nhất là về việc tín giáo, lại càng theo cái chánh-thể văn-minh, mà không hề biến-động, không những là những nơi đền chùa lớn, không xâm phạm đến, vẫn cho nhân dân được theo tục mà cúng lễ tự do, cả đến những cái am tỉnh con con ở giữa nơi các thành-phố lớn cũng vẫn để y-nguyên, đó vẫn là một cái ý tứ rất rộng rãi, một cái chánh thể rất khôn khéo, nhưng mà đối với một nước dân trí đương buổi hán khai, thì về đường ngăn cấm dị-đoan, không có lẽ cứ để mù-mịt tối tăm như thế mãi được. Mong rằng các nhà kiến thức, các bậc huynh-thứ ở các hương-thôn nên gia công khuyên bảo nhân dân trừ cho tiệt nọc cái họa đồng bóng đi. Các nơi đền chùa to có danh tiếng, thì dân rằng vẫn phải thành kính phụng thờ, còn đến những nơi thờ tam phủ chư vị, sơn-tinh hải-thần, thì nhất thiết phá bỏ để phòng những việc phụ đồng phụ cốt, chữa bệnh rước tà, không cho những dân ngu ngốc hàng ngày tụ hội để làm chướng mắt những người ngoại-quốc đến khảo sát phong tục ở xứ này.

Than ôi! ở cái thế-kỷ hai mươi trong xứ Đông-pháp này, dân tục đương buổi cải-lương, dân trí đương buổi khai thông, có lẽ nào ở các nơi thành thị và các chốn thôn quê còn có một bọn gian hiệt, mượn thần dạo để kiếm ăn, và một hạng người lương thiện, tin cậy hão huyền, vì mê say mà thất nghiệp; đến nỗi thỉnh thoảng lại diễn ra một tấn bi-kịch như thế. Ngày xưa đời nhà Đường bên nước Tàu, ông Địch-nhân-Kiệt làm tuần-phủ Hà-nam, một ngày phá bỏ bốn trăm dâm-từ; tục mê tín ở nước ta, lưu truyền đã mấy nghìn năm, bây giờ gặp buổi văn-minh này chắc cũng đã đến ngày trừ bỏ hẳn. Mong lắm thay!

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 Août 1924

Xe hỏa đỗ ở Dakar

Tin Dakar. — Giới mưa dữ dội, một cái cầu đỏ, một dãy xe-hỏa rơi xuống sông, 29 người chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Août 1924

Thời tiết ở Pháp

Tin Paris, — Mấy bữa nay ở Pháp giới rét. Trong ngày hôm thứ tư, thời tiết đổ đồng không đến 13 độ.

Phi-tướng Pelletier d'Oisy

Tin Marseille. — Đại-úy Pelletier d'Oisy và viên đội Besin đi tàu *Porthos* đã tới Marseille, quan phó thượng thư bộ hàng không M. Laurent Eynac, đến Marseille nghênh tiếp phi tướng. Tại Marseille có đặt lễ nghênh-tiếp.

Tại hạt Maroc của Tây-ban-nha

Miền đông: quân Tây-ban-nha đại thắng ở Frantermmées, quân bên thù vừa chết vừa bị thương hơn nên trăm người. Miền tây: quân thù đánh đồn Chentafa, song đồn ấy vẫn vững

Quan Herriot tại nghị-viện

Quan Herriot đã tuyên bố mọi việc về cuộc hội-nghị Londres tại nghị-viện.

Ngài nhắc lại rằng việc thứ nhất trong cuộc hội-nghị Londres là đặt một trái khoản 800 triệu, mà Đồng-minh và nước Đức đều phải tán thành vào.

Ngài lại nói: các điều khoản trong cuộc hội-nghị Londres không có trái với các điều khoản trong hòa-ước, mà nếu có trái với các khoản trong hòa-ước, thì không khi nào ngài ưng thuận.

Ngài có thuật lại các điều lợi của nước Pasp về việc nước Đức nộp sản vật cùng là việc luân chuyển ngân tiền tại các nhà ngân hàng.

Ngài nói việc rút quân ở hạt sông Rhur về là điều quan hệ nhất trong các công việc tại cuộc hội-nghị. Cái vấn đề ấy có giải quyết xong, thì cuộc hội-nghị mới thành công được. Một đằng thì có độc một mình, một đằng thì hòa hợp với Đồng-minh, vậy ngài xét đằng nào có lợi thì theo đằng ấy.

Ngài có nói cái vấn-đề trái khoản của Đồng-minh, sau này sẽ đặt cuộc hội-nghị khác để giải quyết.

Còn như đất Cologne bỏ nước Đức có tuân các điều khoản trong hòa-ước, nước Anh mới sẽ được rút quân về.

Nước Đức với cuộc hội nghị Londres

Nghị-viện Đức sẽ hội-nghị ngày 22 août, chánh-phủ sẽ đệ trình nghị-viện một bản dự thảo về việc ưng chuẩn bản án-văn ký ở Londres. Chánh-phủ sẽ xin nghị-viện bàn ngay, và nếu nghị-viện có tín dụng chánh phủ thì bỏ phiếu ưng thuận ngay mọi khoản.

CÁC SỞ BƯU-ĐIỆN BÊN PHÁP PHÒNG SỰ BÍ MẬT VỀ VIỆC GỬI ĐIỆN-BÁO

Mới đây nhà điện-báo nước Pháp có gửi giấy cho các sở điện báo ở Paris hỏi mấy câu như sau này: Chỗ đặt máy gửi điện-báo và chỗ công chúng được xa gần thế nào? Bưng ở phòng đợi có thể nghe thấy tiếng máy gửi điện báo hay không? Trong sở điện-báo có chỗ nào đặt máy cho công chúng k ông thể nghe thấy tiếng máy không?

Tại làm sao nhà bưu-điện lại hỏi những câu ấy? Là bởi người ta nghiệm ra lắm người thuộc dấu-hiệu điện-báo, chỉ nghe tiếng máy Morse đánh tanh tạch, mà biết được hết lời điện-báo những gì, thành thử làm bức điện tín bí mật lộ ra ngoài rất hại cho người gửi điện-báo, vì vậy nhà điện-báo tìm cách giữ cho sự bí mật cho các nhà có tin-tức nhờ sở điện-báo chuyển đi các nơi.

VIỆC GIÁO-DỤC CỦA MỘT HOÀNG-TỬ NƯỚC BỈ

Hoàng tử Charles trước đây luyện-tập trong đội hải-quân nước Anh, nay Bỉ-vương A bert 1er lại định cho hoàng-tử lông học tại trường thuộc địa Anvers,

Hoàng-tử sẽ lòng học các bài lý luận, và các bài thực tế ở trường ấy trong hai năm, rồi sẽ đi thăm thuộc-địa Congo của Bỉ cùng các thuộc-địa ngoại-quốc ở lân-cận đấy,

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài rút ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

VĂN UYỂN

Ngẫu đề

Làm ngày 25 Octobre 1923 khi ở Monkay đổi ra Tiên-yên)

Cái kiếp giang-hồ khéo đảo điên.
Mang-n tai (1) chưa chán lại Tiên-yên
Còi hơm sáng sớm vang đầu núi,
Mõ cá chiều hôm ánh lửa thuyền,
Paõ xá lơ thơ lề thói lạ,
Bạn bè vắng vẻ nỗi, sông quen.
Tạ nhân gặp lúc buông tay bút
Chẳm choáng hơi men rắp giọng [phiến.

Lụt

Lúa mà ngô khoai bỗng hết rồi,
Giời còn mưa mãi vẫn chưa thôi.
Nhân gian đời kém nhao lên thế,
Trẫn, phật rõi xem có oản, xôi.

Nhắn vợ chồng ngâu

Khuyên cả ông ba bời miệng đi,
Có sao than khóc tỉ tỉ tỉ ?
Tuổi dài thôi hãy vui doản-tụ,
Ngày ngắn đừng than tối biệt ly
Đồng ánng mênh mông đành mất cả.
Cửa nhà tan nát có còn chi ?
Mấy nhời nhắn bảo ông bà thế,
Bảo thế không nghe nữa nữa thì . .

Đạm-Phong.

1. Ta quen gọi « Monkay » là theo âm Tàu, chữ là « Mang nhai », cũng như « Lào-nhai » Ta theo Tàu mà gọi là « Lào kay » vậy.

Tự do diễn đàn

Tình hình chữ quốc ngữ ở chốn thôn-quê

Bấy lâu nay nhờ có các báo-quán ra công cổ-động, hết sức bảo-nàn trong quốc-dân ta đã nhiều người hiểu cái sầm-ngữ: « Cái văn-mệnh nước Nam ta sau này hay dở là ở chữ quốc-ngữ » mà đem lòng qui chữ quốc-ngữ, biết lưu tâm đến chữ quốc-ngữ, biết cảm tình với thứ chữ qui-báu vô ngần là thứ chữ « mẹ đẻ » vậy. Ấy bởi thế mà cái nền Nam-học cũng đã tiến-bộ nhiều, đó là một điều rất đáng nên mừng cho cái tương-lai nước nhà. Nhưng ngán thay! những người hiểu được câu sầm-ngữ trên kia lại phần nhiều là những người ở chốn tại-thành, còn ở nơi ngõ hẻm hang cùng vẫn có lắm người — nhất là phụ-mẫu các học sinh, cái quan-niệm đối với chữ quốc-ngữ vẫn quá sai lắm, đem lòng lãnh đạm, coi thường coi khinh. Có nhiều nhà cho các cậu con đi học chữ quốc-ngữ, nửa chừng lại bắt các cậu về học chữ nho; ông thầy biết thế là sai lắm, nết sức phân trần, ết lời diễn-giải, nhưng phân trần cũng vô ích, mà diễn-giải cũng uổng công, cho hay cái lòng mê-tín chữ nho đã thâm-căn cố-đế lắm rồi. Mà nào các cậu đã giỏi giang gì đâu: học hết vần vần, vần trắc, rồi bập bẹ đánh vần và hơi hơi biết dịch được một chút, ấy thế là bảo học hết chữ quốc-ngữ rồi, thông quốc-ngữ rồi đấy, biết quốc-ngữ rồi đấy! Biết chữ quốc-ngữ à? thông quốc-ngữ à? Vô cùng. Kể biết với thông thì vô cùng! Biết đọc, biết viết để gọi là biết là thông sao được? Nay ta thử bảo các cậu đọc một trang sách xem các cậu đọc có ông không? có hội được ý người làm sách không? Hay là ta bảo các cậu viết một cái đơn mua hàng hay viết một bức thư xem các cậu có viết được không? có viết nên không? Ôi! đọc một trang sách không hiểu, viết một bức thư không nên, mà bảo là biết quốc-ngữ, thì biết cái gì?

Cũng có người đã ghê lạnh chữ quốc-ngữ, đã không cho con đi học thì chớ, lại dám bài bác, bảo là dây muống dây mo, nôm na mách quê, sao bằng cho con học lấy chữ nho mới là chữ thánh. Chao ôi! Nếu ai ai cũng như thế thì tiền-đồ Nam-học còn mong mỏi nỗi gì? Này con nhà Việt-Nam mà thoát-ly được cái nhục mấy nghìn năm là cái nhục « học nhờ viết kẻ » chẳng là cái đại hạnh-phúc đó ư? Cớ sao còn mơ hồ mà toan quay đầu trở lại? Ký giả không có ý nói rằng chữ nho không hay, nhưng đem thứ chữ rất khó khăn thâm-thúy ấy mà nhồi cho đầy nhét cho chặt vào cái não-chất còn non nớt của lũ nhi-đồng, thì có ích gì không? Cái kết quả thật cũng chỉ như « nước đổ đầu vịt » mà thôi. Ấy thế mà nhiều người ở chốn thôn-quê vẫn say mê chữ nho quá, hễ có con đi học là thế nào cũng học vỡ lòng bằng chữ nho thì mới đành lòng. Còn chữ quốc-ngữ thì lại quá ư lãnh đạm. Thậm chí dám mỉa mỉa rằng: « Chữ quốc-ngữ ra quái gì! Không thèm học chứ học chỉ một tháng là giỏi, là thông! Chữ quốc-ngữ có phải chữ nước ta đâu, học làm gì cái chữ ấy, đàn bà con trẻ, cả đến thằng phu xe cũng biết ấy mà! » Bạc hẽo chưa! Ngu-dốt chưa!

Ký-giả ở chốn thôn-quê hàng ngày thường thấy lắm người coi rẻ coi khinh chữ quốc-ngữ, đó là một cái ng'-điểm làm trở-bó cho sự học biết bao nhiêu. Vì thế ký-giả không quản tài sơ trí mọn, tiếng kẹch lời quê, cẩm bút viết bài này, dám mong rằng các ông giáo-sư ở các Sơ-đẳng học-đường nên nặng giao-thiệp với phụ-mẫu học-sinh để cảnh tỉnh dần dần, để hết sức diễn-giải cho họ hiểu chữ quốc-ngữ có ích lợi t ế nào, cho họ biết công-nhận chữ quốc-ngữ là chữ nước nhà mà đem lòng hâm mộ nhiệt-t ành c'o con em theo đòi học tập thì sự học ở chốn hương-thôn mới mong bề tiến-bộ và cái nền Nam-học mới mỗi ngày một vững bền tốt đẹp.

Lê-quý-Mười

THƯƠNG NGƯỜI YÊU QUÁ ĐẾN NỖI PHẢI GIẾT NGƯỜI YÊU

Mới đây tại nhà thương Paul Brousse ở Villejuif, có xảy ra một cái bi kịch rất lạ lùng.

Một nhà văn sĩ Ba-lan có tiếng ở Varsovie, tên là M. Jean Zramonski, 35 tuổi, mắc bệnh ung các thày thuốc đều chịu không chữa được. Ngày 16 Juin mới rồi vào phục thuốc tại phòng Claude Bernard trong nhà thương Paul Brousse có Melle Stanislawa, 22 tuổi, là vị hôn thê của văn sĩ cũng đến nằm ở nhà thương để hầu hạ văn-sĩ. Cô ta chăm nom hết sức, cô lại xin thầy thuốc trích máu của cô mà tiếp vào cho bệnh nhân mong cho bệnh nhân khỏi, chẳng để tiếp máu vào bệnh chẳng đỡ được chút nào, lại cứ một ngày một nặng thêm mãi lên. Về sau bệnh nhân ngắc ngoải đã mấy ngày giời, chết không nỡ chết, sống không bằng sống, cô ta trông thấy đau đớn khổ sở, trong lòng rất là thương xót. Cô ta tự nghĩ, ta đã liều thân ta để cứu mà cứu không được, thà rằng ta làm cho bệnh nhân chết đi cho khỏi đau đớn khổ sở. Cô ta nghĩ thế liền lấy súng lục bắn vào bệnh nhân một phát, rồi ả tê chạy, mà kêu lên rằng: Tôi giết hắn, tôi giết hắn, cho hắn khỏi đau đớn.

Nhưng vì cô ta đã bị lấy máu sức lực chẳng hao mòn, nên vừa chạy được mấy bước chẳng ngã lăn ra. Người ta liền khênh cô vào nhà thương, để phục thuốc. Còn văn-sĩ bị một phát đạn thì lúc bấy giờ đã bắt tỉnh nhân sự. M. Zyznowshi vốn là một nhà văn-sĩ có tiếng, nên những kiểu dân Ba lan ở Pháp được tin ấy rất lấy làm nào động, mà các nhà luật-pháp nước Pháp cũng rất lấy làm phân vân, không biết có nên kết cái tội vì yêu mà giết ấy vào tội sát nhân hay không, nên Melle Stanislawa vẫn còn được nằm ở nhà thương để phục thuốc. Tất thế nào cô ta cũng phải đem ra xét án. Nhưng cách là quan tòa cũng không cho cái án sát nhân này, như những cái án sát nhân khác vậy.

Luyện tập quốc-văn

Nói về hai chữ công-danh

Đời người ta có trọn vẹn lắm nữa cũng chỉ trong vòng một trăm năm. Cái thời hạn đó về ra thì ngắn ngủi thật, vậy mà vì tất đã có mấy ai sống cho được đến kỳ hạn ấy.

Xem thế thì biết đời người chẳng qua là một sự trú ngụ tạm-thời mà thôi. Ấy vì vậy nên nam-nữ sinh ở trên đời, cái lòng muốn làm lấy một cái sự-nghiệp gì cho to tát, cho thực có bổ ích cho đời để đến khi từ-biệt chỗ « trọ » ra đi còn có lấy lại được một chút di-tích về sau là cái lòng muốn chung. Mà cũng bởi có cái lòng muốn lấy nên mới có hai chữ công-danh.

Nhưng mà công-danh là gì? Người ta sinh ra ở đời, ai cũng có nhà có nước, nợ nhà nợ nước nghĩa-sự mình phải trả cho xong, ấy là lẽ tất nhiên, mà cái nợ to tát ấy, suốt một đời cặm cụi chưa vị tất đã giả được xong, thế thì còn có gì gọi là công danh.

Tuy thế mà người thế vẫn thường có câu: công ghi hậu thế danh tạc núi sông, nói vậy chẳng ỏ ra lắm lắm ru? Mà dù có công-danh chăng nữa thì công-danh với ai?

Công danh với núi sông ru? Núi sông vốn là một khối vô-tình, núi sông vốn to vô hạn, thân mình chẳng qua chỉ như hạt bụi nhỏ, thế thì công-danh có thấm vào đâu mà đáng kể.

~~Công-danh với người đời ru?~~ Nhưng mà người đời bất-trắc, sự đời bất-thường, cuộc cờ kim cổ bày thôi lại xóa, thế thì còn lấy gì làm bằng, lấy gì làm chuẩn-đích mà bảo kể công-danh với người đời!

Vậy xin nói tóm một câu rằng: người ta sinh ra ở đời thì phải lo mà trả nợ đời cho xong, nghĩa-vụ ta là thế chứ ! ực ra thì chẳng có gì đáng gọi là công-danh cả.

Ấy là lấy những bậc đã tạm gọi là trả xong nợ đời, làm trọn nghĩa-vụ với đời rồi mà còn chưa có gì đáng gọi là công-danh, huống nữa là những hạng hư-sinh, cái nợ đời chưa trả xong, mà cái thân sâu thước cũng chưa có gì gọi là bổ ích cho đời mà cũng tấp tểnh mơ màng hai chữ công-danh. Như thế chẳng là điên rồ lắm ru!...

Cái bệnh hiếu hư danh, hiện nay lại là một cái thông-bệnh của tất cả các hạng người ở trong xã-hội ta vậy!

Kể đi học cũng chỉ cốt sao cho thi đỗ rồi làm quan làm lại để mong được cái mũ cho cao, áo cho dài, để hi-vọng lấy vinh-thân phi-gia, còn thì chẳng có được cái mục-đích nào gọi là cái mục-đích thứ hai, gọi là cái mục-đích có cao-thượng một chút nữa.

Kể đi buôn cũng chỉ ra công lăn lọc đổi giá, bóp hầu bóp cổ người khác để lấy cho nhiều tiền. Rồi lại đem cái tiền đó phí đi hàng trăm hàng chục để mong cậy-cục lấy một chút danh-giá hão. Thậm chí đến những người bỏ tiền bỏ-n! cũng chỉ vụ lấy cái danh với đời, chứ vị tất đã có được chút tử-tâm nào; kể cầm bút viết văn, luôn miệng những câu khuyên đời dạy đời, đại thanh tật hô mà giảng đạo-đức, mà thuyết luân-lý, trông ngoài rõ ra phết bậc ưu-thời mẫn-thế mà rát cục lại ra cũng chỉ cốt sao được cái tiếng là hiền-nhân. Có kẻ lại để mặt đến nỗi ra luồn vào cái, dâng vợ hiến con để cầu lấy chút danh vị, vay công lĩnh nợ ra về mà tiêu pha xa xỉ cốt sao lòe được bà con!

Những sự vô liêm sỉ, tối đê-tiện, những cách ăn muối của những kẻ cầu danh đó thực khiến cho nhà đạo đức « chính tông » mỗi khi trông thấy nghe thấy phải chau mày ngẩn ngơ rằng thờ dài mà ngán cho thói đời.

Ôi! Thực-danh chẳng còn ăn ai nữa là hư danh! Người thế sao mà u-mê lắm vậy?!...

Đại-điên, Nguyễn-l-Khai.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hành-trình đi Cao-bằng

(Tiếp theo)

Tiếc quá! không có thì giờ mà đi xem phong-cảnh Nam quan, chỗ phân-mao cỏ-rẻ ra làm sao. Cái cỏ của ta và của Tàu mềm, cứng, xanh, vàng, dài, ngắn, mạnh, yếu khác nhau những thế nào.

Quãng này không có nhà ga, nhưng đến quán H3 và Tam-lung xe cũng đỗ lại; đi xiên qua cái hàng thiên-tạo dài đó 10 thước, gần 9 giờ đến Na-chàm là hết đường sắt. Xe đi xuyên núi vượt sông từ Ha-nội đến đây độ 200 kilomètres kể cũng khá xa.

Trời tối như mực, đi loanh-quanh mãi, vào đến gần chợ mới thấy lo-loe ánh đèn những hàng bán đêm, mấy chú Lê-dương say khướt đương cà-khịa với các cô hàng; các cô thì lườm lườm nguýt nguýt chửi lấy chửi để; các chú lại càng nhăn nhăn nhở nhở cười cười nghẽo, ra bộ đắc chí lắm. Lại thêm những khách hàng-quan cứ đứng ngoài ỏ ức khích cười góp, làm cho cô hàng đỏ mặt đỏ mày.

Chúng tôi hỏi thăm vào trọ nhà bà Đỗ Th.., vì chủ trọ ở Lạng-sơn đã giới-thiệu, tuy chưa quen nhưng cũng như quen, bà giao-thiệp rất thạo mà tử-tế lắm, thấy bọn tôi vào, bà chào mời lễ-phép, nói năng dịu-dàng, bắt người nhà dọn các xếp chỗ nằm cho chúng tôi, lên đến gác, (gọi là sàn thì mới là đúng) thì thấy những người Thổ nằm chật cả, mỗi người cuốn một cái chiếu tròn trùng-trục nằm một chỗ, trông đến buồn cười. Lại được thằng nhỏ nhà này cũng cuốn chiếu ngồi góp với họ. Người mình gớm lắm đấy chứ, dẫu đi đến đâu thì đi, chẳng chịu kém ai, cũng ngủ góp ăn chọi được với thiên hạ chứ có lép gì.

Còn anh em tôi thì đốt ngọn đèn ngồi ban-bạc cái chương-trình ngày mai và các công-việc sắp tới, chuyện vẩn một hồi, rồi cũng lăn ra ngủ, nhưng mình cứ mơ mòng thế nào lấy, ngày đi qua đâu thấy những gì, thì ngủ lại thấy thế; rút lại ngày hôm ấy cũng như một giấc mộng còn con thế thôi. Ôi! trăm năm một giấc mộng đời.

Lại nói chuyện Nacham đây là châu Thoát-lãng rộng rãi lắm, nhà cửa, phố xá, chợ búa, xe ô-tô, xe ngựa, có nhà thương, trường học, nhà giấy thép, trên này thì cũng kể là một nơi đại-đô-hội. — Tôi đi ô-tô của công-ti M. C.; còn em tôi thì lại phải xuôi Hanoi; anh em kẻ lẽ, đoạn trường thay cho cái nỗi phân-ly, phân-ly lần thứ hai của tôi lại ở ngay giữa đường, mà lại đường rừng, cho nên cái gánh sầu biệt-ly lại càng nặng trĩu. Phân-ky là buổi hôm nay. Hợp ky đã biết là mấy hôm nào đây? — Thôi anh cứ vui lòng mà lên đường, việc nhà lọ là anh phải dặn; từ nay đồng đất nước người, anh phải nên bảo trọng cho em yên lòng em xuôi.

8 giờ rưỡi ô-tô khởi-hành thì xe hỏa cũng sắp đến giờ chạy. Cái máy phân ly đã nổi lên sình-sịch, một tiếng còi chào, bánh xe gập ghềnh, đường đi khúc khuỷu, người nhìn lại, kẻ trông theo, nhiều điều thương nhớ.

Ai khéo xui nên cuộc đổi dời?
Biệt-ly ly-biệt biệt bao thôi?
Chập chờn trước mắt hai hàng lệ,
Giục-giã bên tai một tiếng còi.
Kể lại người đi chia mối ngả,
Tàu về xe chạy rẽ đôi nơi,
Quan-san muôn dặm tình xa cách,
Ngoắt ngoéo đường đời lúc ngược xuôi.

Não người thay lúc chia phôi, gánh sầu xẻ nửa chia đôi bước đường. Từ đây cách trở đôi phương, đường kia nỗi nọ vẫn vương dạ sầu. Nghĩ điền trời thẳm vực sâu. Trông với cố-quận biết đâu là nhà? Ngại ngùng một bước một xa.

Bấy giờ vào hồi hơn 9 giờ, xe đương chạy nhanh, khi lên cao, khi xuống thấp; xuống lên lên xuống bao lần, một xe trong cõi hồng trần như bay.

Xe đi vòng theo bên sông Kỳ-cùng, bỗng lượn quanh lối khác. bỗng lại đến bên sông, dưới sông nước cuồn cuộn chảy, trên bờ xe sình sịch chạy, khách ngồi ngắm quanh cảnh ấy, ngẫm cuộc đời dâu bể bất quá cũng như dòng nước khi thăng, khi giáng chứ có khác gì mấy. Uốn quanh dòng nước Kỳ-cùng cho hay thằng giáng cũng trong chuyến vẫn. Bỗng nghĩ đến cái thân thế mình mà xót t-ay kẻ Việt người Tần, cái thân bỏ-thì là thân lạc loài, khen cho con tạo trêu người, đem tranh luân-lạc về đời phù-sinh. Gớm cho cái bả lợi danh, lặng xem con tạo đưa mình đi đâu.

Quá 10 giờ xe đến bến, phải xuống phà vượt sông, sông rộng độ 150 m. thế mà họ kể chuyện rằng, về mùa mưa to sang ngang một chuyến phải mất hai ba giờ đồng hồ. Tôi bèn hỏi người lái đò rằng khúc sông hẹp thế, sao nhà nước không bắc cầu?

Bẩm ngài, trước đã dự bắc, nhưng không xây móng được, vì dưới lòng sông toàn đá cả, hiện đã tìm được khúc dưới có thể bắc cầu được. — Thế thì quãng đường này lại phải bỏ. — Vâng, nhưng phải tìm đường khác để xe qua cầu, còn nghe mang máng đầu đường xe hỏa đi Cao-bằng rồi có lẽ sau này cũng phải qua cầu ấy mới xong. — Phà qua sông chỉ độ 5 phút thôi, lúc lên bờ dốc cao quá, hành-khách phải xuống hết, xe mới nhoài lên được, lối trên này còn vài chỗ dốc cũng phải xuống như thế, nhất là về mùa mưa mới lại càng phải xuống khốc.

Mười một giờ đến Thất-khê, đường dài 36 kilomètres, xe tránh nhau ở đây, dậu lại một giờ ăn cơm. Thất-khê là Đại-lý (Tràng-định là phủ) phố xá chật hẹp, hàng quán cũng như Na-c am, 12 giờ xe chạy.

Một giờ rưỡi đến Đông-khê (tức là châu Thạch-an. Mai mình lại phải về đây đây). Đường dài 34 km., buổi chợ đương họp đông, khăn xanh áo xám, lìu lo kéo nhau ra xem xe, xe đậu 15 phút để hành-khách lên xuống, và đem thư từ lên nhà giây-thép rồi lại chạy, chỉ lên đèo xuống đốc mà hết ngày, xe đi độ 10 km. thì đến quãng đường ngoằn ngoèo gặp khúc cứ lên mãi; sau đến chỗ ấy là nhà chuyên-môn không thể làm đường lên được nữa phải đục núi thành cái cửa tò-vò dài độ 10 m thông sang bên kia, xuống dốc cũng đi ngoằn ngoèo gặp khúc như thế. Khen cho ai tìm được làm được cho đường ấy cũng đã có công lắm vậy.

Đúng 3 giờ đến Nặm-nang (22 km.) chỗ này ngày trước độc lắm, hễ ai phải đi đay là phát-lưu lên đây (cũng như bây giờ đày Côn-lôn). Nhưng nay nước lành lắm rồi, có phố xá buôn bán như thường. Xe đỗ 5 phút thì chạy.

Ngồi mãi ê cả người, dựa lắm thêm mỏi lưng, trông lâu thành mờ mắt, mà lại đói cả bụng nữa kia chứ. Ai lại ngồi xe 7, 8 giờ đồng hồ thì người nào chẳng mệt, bụng nào chẳng đói. Cái bị) may tiện-hóa của mình cứ treo với bánh xe khi lên khi xuống, những dốc cùng đeo, khi thấp khi cao mà khua nao thành ra cũng đói. Như thế có lẽ người nào đấy bụng nên đi ô-tô đường Cao bằng thì chắc là chóng tiêu đấy nhỉ?

(Còn nữa)

Nguyễn-Hữu... Quan-nhân

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	30 độ
15 giờ	33 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy, 23 Août 1924

S. Philippe II

Âm-lịch

23 tháng bảy năm Giáp tí

Ngày Giáp tuất

Hành Hỏa, Sao Vĩ Trực Mão

Kị: Khí sương, Nguỵ-khuyển.

NGUYỆT-KỴ

Giá thóc gạo :

Gạo bạng nhất, một tạ		10 $ 45
—	nhì —	9 75
—	ba —	9 30
Thóc.		6 10
Bắp ngô	—	5 60

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **9 85**

Các phi-tướng Argentine. — Hai nhà phi-tướng Argentine vì máy hỏng cho nên phải ở lại đây, chờ bao giờ có máy khác đến thì mới bay nốt cuộc vòng quanh thế-giới.

Nguyên sáng thứ ba trước, lúc các phi-tướng sắp lên máy *Fokker* bay đi thì các phi-tướng Pháp ở Bạch-mai đã bảo trước rằng trường máy ở Bạch-mai mấy hôm nay vì trời mưa mà ướt át lắm, vậy nên đem máy lên trường máy ở chùa Thông thì chắc hơn. Song vì không muốn mất nhiều thì giờ vã đã xét đất trường máy rồi, thì phi-tướng Zanni nói rằng cứ thế bay được, vả từ khi bạ xuống Ấn-độ thì các trường bay phần nhiều cũng thấy ướt cả mà k..ông việc chi. Chẳng ngờ khi ở Bạch-mai mới máy chạy t..i không bay lên được mà máy đỗ gãy nhiều, mà không việc gì đến người. Cái máy *Fokker* ấy hiện không dùng được nữa, phải đợi có máy khác đến nơi thì mới bay đi được.

Hội-đồng học-chính của các thuộc-địa. — Ban hội-đồng trị sự tư-vấn cao đẳng học-chính của các thuộc-địa mới bàu lại đã họp phiên thứ nhất ngày tại Paris 10 juillet.

Quan Thượng-thư Thuộc địa Dalad er mắc bận phiên hội đồng tòa Nội-các nên không đến chủ tọa hội-đồng Học chính được thì ngài có cử quan giám-đốc Crouzet đến thay và tỏ lòng ngài ân cần đối với việc học ở thuộc-địa, là cái vấn đề cốt yếu của chính-sách thuộc-địa Pháp.

Hội-đồng có khảo sát về mấy vấn-đề: là vấn-đề tổ-chức việc đặt khoa thi luật-khoa cử-nhân tại trường Cao-đẳng Hanoi; vấn-đề chỉnh-đốn lại bằng Tiểu-học và Tiểu-học cao-đẳng Pháp tại các xứ Martinique, Guadeloupe và Réunion để cho hợp với cái chương-trình mới ở bên Pháp, sau nữa là vấn-đề tăng thêm số huân-chương (bội-tinh bạc, đồng) cho các giáo-viên ở Thuộc-địa. Các điều dự-định ấy Hội-đồng trị-sự đều y cả.

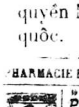
Nếu được như lời của Hội-đồng trị-sự dự định trên ấy, thì các học-sinh ta có thể cứ ở đây thi được bằng luật-khoa cử-nhân, không cần phải sang tận Pháp như bây giờ nữa.

Tin nước. — Quan công sứ Yên báy vừa điện rằng thanh-phố Yên-bây lại bị ngập lần nữa. Các phố thấp ở trong lũ cũng ngoài chợ bị ngập nốt. Bi lại trong các phố phải dùng xe bay là dùng thuyền.

Uống nước chanh T. B.

tức là báo thủ lấy lợi-quyền Nam-nhân Nam-quốc.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE



"Pharmacie Mentéso"

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU-GAN-CÁ-VIỆT

Nước lụt bên Lào. — Cứ như tin Ai-lao vừa sang thì ở bên ấy vẫn mưa và nước sông Mékong vẫn lên dữ. tại Luang-Prabang nước sông đo được tới 18 thước. Đã 20 năm nay nước không lên tới bậc ấy bao giờ.

Những miền thấp bị nước sông Mékong và sông Namkhen tràn vào ngập hết. Nhân dân các hạt ấy phải dời đi nơi khác cả. Tại Vientiane nước cũng lên to quá.

Ngày hôm qua, ở Luang-Prabang nước lên đến 18 m 50, và sáng hôm nay ở Vientiane lên đến 12 m 55. Xưa nay chưa từng thấy nước to như thế bao giờ.

Các phố ở Luang-Prabang đều ngập hết và nhân dân phải chạy cả. tại Vientiane, nhân dân cũng vơi sở thành-phố và sở Lục-lộ đã cố gắng để mà không lại được với cái sức nước Mékong, bởi vậy mà thành phố bị ngập mất một phần lớn. Nguc-tuất, trại khố xanh, cả xóm người Nam ngụ cũng những miền ở chung quanh phải chạy hết.

Các nhà lấy bị lụt cũng lắm. Thóc lúa và lương thực mất nhiều, thiệt hại vô kể. Còn như ruộng nương thì mất sạch, không còn tí gì. Đã ba hôm nay việc thông tin bằng điện-báo với phía Nam phải đình lại.

Xe lửa đi đêm. — Công ty nôa-xa đường Vân-nam bá sao rằng đêm 25 sang ngày 26 septembre 1924 ở Laokay sẽ có một chuyến xe lửa chạy đêm về Hanoi. Ở Laokay khởi hành lúc 20 giờ 35.

Tòa án cai-trị. — Phiên tòa án cai-trị sau đã định vào ngày thứ tư 3 septembre, bởi 8 giờ sáng thì họp.

CHUYỆN GIẢI TRÍ

là một thứ sách làm cho trẻ con đọc, mong toàn những chuyện vui mà có ích về đường giáo dục, có nhiều bức vẽ xem rất thích.

Tập thứ I đã xuất bản, giá 0 $ 15

Mua buôn hỏi ông Dương-bá-Trạc hoặc ông Nguyễn-đỗ-Mục T. ung-bắc-tân-văn Hanoi.

Ở xa gửi mua thêm tiền cước 0$08; gửi thư và mandat cho ông Dương-bá Trạc Trung-bắc-tân-văn Hanoi.

Bọc giá muốn liệu thì xin gửi trước cho 2$00; sau này lục lục ra tập nào sẽ gửi tiếp luôn mà tính bớt 20%.

2116

Nghỉ phép. — M. Nguyễn-huy Trọng, tuần phủ hạng nhì tại Sơn-tây được phép nghỉ 29 ngày.

Trong khi lấy thi M. Hoàng-thuy-Chi là ấn sát hạng nhì sẽ quyền nhiệm ấn vụ.

Vị tình nên nỗi. — Đêm thứ năm trước, trước ngày nghỉ lễ *Assomption*, các hàn-khách đi chuyến xe-lửa đêm chạy **Nghệ-an** được chứng kiến một tấn hài-kịch rất buồn cười, mà cười đến bây giờ hay bao giờ nữa cũng chưa chán.

Số là khi xe-lửa chạy đến Ninh-bình, có một ông (thấy người ta gọi là ông phán Điều, hay đỗ gì không rõ) trạc độ hơn mươi tuổi, bận áo sa, đi khăn chúp, tóc cắt lối *carré*, trèo lên xe chạy Nghệ. Một người đàn bà cũng trạc tuổi ấy, đầu tóc bơ phờ, y phục cũng có một cái quần thâm vô một cái áo cánh cộc đã cũ và một đôi giầy cũng cũ chạy theo lên xe. Người đàn bà giằng khăn người đàn ông lại không cho đi, người đàn ông nhất định không cho đi bằng được. Trong khi co kéo nhau như thế thì xe lửa đã sình-sịch chạy lúc nào không biết. Bấy giờ hới hơ hớt hoảng, bà áo cánh cộc mới kêu lên: Họ tàu cho tôi xuống! ông áo sa dài cũng kêu: Họ tàu cho tôi xuống! Ngư i làm trên xe bảo xe đã chạy có đến quan gì cũng chẳng bắt tàu họ được.

Bà áo cánh coi ý ấu sầu lắm, chẳng nói chẳng rằng, cứ ngồi trong toa bang ba đồi điện ông áo sa mà khóc thầm. Chuyến xe đêm từ Ninh-bình vào đến Thanh, ai lại không đỗ ở đâu cả. Hai người đành ngồi nhìn nhau cho đến Thanh, bà thì bạt chân thêm lã, ông thì thở ngắn thở dài mà lấy làm ngứ ngói lắm. Tới xe ở Ninh-bình chạy cho đến lúc đỗ ở Thanh đôi bên tịnh không cano đôi một lời nào cả. Đến ga Thanh-hoá, ông áo sa phải mở ví ra trả cho bà áo cánh số tiền cước xe từ Ninh-bình vào. Đến đó là hết một cảnh, đối với các hành-khách trên xe thì tấn kịch hạ màn.

Không nói thì độc-giả cũng đoán là hai vai đóng trò ở sân khấu trên đường sắt ấy là hai vợ chồng, mà ông chồng ăn bận sang tất để đi vui thú nơi nào, còn bà vợ ăn bận xềnh xoàng như thế là vì vội quá chạy theo chồng mà không kịp mặc áo. Cứ như máy người hành-khách quen đi chuyến xe ấy thì ông chồng có tình-nhân ở Thanh, hôm ấy đã gọi bà tứ trước. Lúc ra ga bị vợ bà được thì tiền thoái lưỡng nan, tưởng cứ treo lên xe tới vợ p ải chịu về, chẳng có lẽ cứ áo cánh cộc ấy mà đi vào Thanh a, chứ không ngờ lại hóa thế thật!

Không biết cái đêm ấy ông chồng bà vợ và bà tình-nhân xử trí với nhau thế nào và ngày hôm sau bà vợ làm thế nào mà trở về Ninh-bình được?

Một người hành-khách

Bán nhà số 39 và 41, đường Carreau, Hanoi, đất trước rộng độ 4.000 thước vuông, nhà hai cái, mỗi cái sáu buồng, nhà bồi nhà bếp đủ cả.

Hỏi tại: Direction de l'Exploitation Cie du Yunnan Hanoi.

3894

Hội chợ Hanoi

Làn thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Một cuộc săn bắn chẳng may. — Hồi 7 giờ sáng hôm qua, MM Phan-đông-giang, Công-thành, phố hàng Ngang và M. Cự-tài số 17 phố hàng Giấy, sang làng Xuân-đậu ở bên Gia-lâm để săn bắn. Trong khi trông thấy đàn sẻu bay qua, ba người cùng giương súng để bắn, M. Công-thành đứng đầu, M. Cự-tài đứng giữa rồi đến M. Phan-đông-giang. Chẳng may M. Công-thành vừa nạp đạn xong, giơ súng lên, thì sực chạm phải cò máy, đạn sượt qua tay áo M. Cự-tài, rách cả tay áo, rồi vụt ra đằng xa, trúng phải người đầy-tớ M. Phan-đông-giang. Tội nghiệp! viên đạn vô tình gieo trúng vào giữa ngực người đầy-tớ ấy, chết ngay tắp lực. Quan sở-tại đã đến khám biên và cho cuốn.

Một ông thầy thuốc: thí-sai từ chức. — M. Trương-thoại-Đầu, thầy thuốc thí sai hạng tư tại Nam-kỳ được từ chức, nhưng phải hoàn lại nhà-nước các khoản phí tổn về tiền cơm và tiền học bổng đã được hưởng trong những năm học tại trường Y-học

Ngạch tham tá. M Dương thiệu-Chi có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp-chính được bổ tham-tá tập-sự niên bổng 1.210 $ vào ngạch các viên chức sở tài-chính Đông-pháp.

MM Lê-văn-An, Lê-quan-Hồ, Đỗ-tấn-Khoa, Ng-phước Lộc có bằng tốt-nghiệp trường **Cao-đẳng** Pháp chính được bổ tham-tá tập-sự niên bổng 1 210 $ vào ngạch các viên chức các tòa sứ Trung-kỳ.

MM Lê-thiện-Tuật, Trần-nhật-Hạc Từ-bộ-Chỉ Lê-xuắc-Hy có bằng tốt-nghiệp trường **Cao-đẳng** Pháp-chính được bổ tham-tá tập-sự niên bổng 1.210 $ vào ngạch các viên chức các tòa sứ Cao-mên.

Ngạch thừa-phái. — M. Ng-xuân-Đài, thừa-p ái hạng năm tại c ấu Lục-yên (Yên-báy) nay tạm kiêm c ức lục-sự tòa án đệ nhất cấp hạt ấy thay M. Ng-kim-Thụy vào nằm nhà thương.

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm. Có nhiều đồ chữa. Giá bán 1.100 $.

Hỏi tại bản-quán. 3882

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM!

Các thứ thuốc tẩ riệu **Con Gà**, *chưa chén vẻ cuốn rồi, hàng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rào không nhức đầu. Thử một lần là nhớ mãi.*

3897

Mua một trận cười mất 2 $ 50!

Ấy đấy, lại câu chuyện xóm Bình-khang rồi! Nhưng lần này không phải tại chị em mà là tại ba vị quan viên nào đó. Ba quan tình cờ gặp gỡ giữa đường, liền rủ nhau xuống xóm dưới nào hai nhà đào Dạc số 203 trong cái hồ 24 gian kia. Duyên đâu không hẹn mà nên, vào đó thì một quan gặp ngay trí kỷ cũ, thôi thì tình cũ nghĩa xưa, nói sao cho xiết, quan liền nhận làm chủ tịch ngay. Ngẫu đâu quan này có tự xưng là một ông chủ đồn điền ở hạt gần đây, nên mời tham ai lại cũng mê-mệt về cái hơi đồng, tưởng mời trâu cười nay đổi lấy trăm nghìn kia chắc nịch. Sau khi cuộc rượu đã tan, quan còn đương tình tự với tình nhân thì một quan kia đã rẽ dây cương lối nào, còn một quan nữa sang ra cũng tếch lúc nào mất. Con một mình quan chủ (quan chủ đồn điền đấy) ở lại, nhà chủ xin chi tiền hát, thì quan bảo nấy thong thả, cho mãi đến trưa quan vẫn cư lỳ tỉnh, nhà cửa lại hỏi lượt nữa. Tuổi hồng bết! Ấy mới lấy! — Quan vẫn giàu tiền nhưng còn bỏ kết quên không mang đi hẳn — nên lúc ấy không sẵn, biết lấy gì mà chi. Quan cũng nhanh trí khôn liền đổi mặt tỉnh làm ngay mặt thủ, ra oai thét mắng vu cho mất bốn chục: bọc và một cái xe đạp. Nhưng kể đó không đ ện, quan lại dùng cái kế viết giấy khất, nhưng cũng không điện, cũng qua quan phải đưa cái thẻ thuế thân làm tin. Ngờ đâu sau khi đưa thẻ ra thì nhà chủ liền mới quan lên bóp. Khi lên bóp thì khất nãng đến hai giờ rưỡi xin đem tiền chầu hát đến nộp. Nhưng từ đó tới nay chẳng thấy tông tích đâu cả.

Quan đâu? quan về đồn điền hả! *thế còn ma chẳng thấy người, thôi thôi vốn liếng đi đời nhà ma.* Nếu có phải định lấy thẻ thế vào tiền hát thì chẳng hát lấy rẻ quá nhỉ. Vì một trận cười mua mất trăm nghìn, mà chỉ mất có cái thẻ *đi biệt xanh căng* (2 $ 50) Quan sao mà sành thế?

Bích-Nai lai cảo

Nhà báo: số 83, đường Quan-thánh đất rộng 1823 m² trong cuộc đất ấy có một sở nhà ở rất rộng và một sở nhà cho thuê mỗi tháng 60 $ 00 và còn đất để làm nhà cho thuê, ai muốn mua thì hỏi tại đấy. 3890

NHÀ CHO THUÊ

Số 36, phố Tiên-tsin (hàng gà cửa Đông) có sáu buồng rộng, có máy điện.

Hỏi tại bản-quán. 3893

Mất ví da. — M. Ng-văn-Hữu, 4 bàng Bạc, số 80, có trình sở Cảm mất một cái ví da đựng thẻ thuế thân Hanoi, một cái giấy văn máy ô-tô và các giấy má vặt.

Của ai đánh rơi? — Sáng 19 vừa rồi hồi 8 giờ sáng người ta bắt được ở đường Hanoi đi Phủ-lý, cách Phương-liệt 2 kilomètres một cái biển kê các đường Bắc-kỳ từ đâu đến đâu dài bao nhiêu kilomètres. Cái biển ấy đựng vào trong một cái hộp giấy, hiện nộp tại sở Sen đầm Phương-liệt. Ai mất thì đến mà nhận.

Cuộc đấu xảo mỹ-nghệ hội Khai-trí mở từ ngày 23 novembre 1924.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	21 Août hồi 6 giờ	22 Août hồi 6 giờ
Lao kay	80.90	79.50
Yên-bay	31 32	30.52
Việt-trì.	14 24	13 98
Hanoi	9.67	9 52
Vạn-yên	9 70	7.50
Hòa-bình	7.36	6 90
Tuyên-quang	4 29	3.97
Phủ Doan	20 17	19.71
Phủ Yên-bình	1 85	1 69

Trên sông Thái bình

	21 Août hồi 6 giờ	22 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	19 88	19.70
Lẫm	3 10	3 20
Phả lang-thương	3 42	3 38
Đáp-cầu	3 85	3 80
Phả lại	3 21	3,16

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngũ-cốc xuất-cảng. Kể từ 1er janvier đến 31 juillet năm này, số ngũ-cốc ở Bắc-kỳ ta xuất cảng đi các nơi như sau này:

932.106 kilos gạo trắng chở sang Pháp.

275.0 0 kilos tấm trắng chở sang Pháp

3.415.774 kilos bắp trắng chở sang Pháp

75 679.591 kilos gạo trắng chở đi Hương-cảng.

608.900 kilos gạo đỏ chở đi Hương-cảng.

699.549 kilos tấm chở đi Hương-cảng.

1 389.130 kilos bắp chở đi Hương-cảng.

22.785 kilos gạo trắng chở đi Vân-nam.

Đò nhà chết người. — Hồi 9 giờ rưỡi sáng ngày thứ tư ở phố Belgique (thuộc địa-phận làng Cấm) có gian nhà đang làm, tường mới xây được độ ba thước cao, bị mấy trận mưa luôn, nên ủng cả vôi vữ thành đổ up đè lên hai người phu-hồ đang bá đang loay-hoay làm công việc.

Một người tên là Ng-thị Đang 29 tuổi nhà ở An-biên bị chết tươi ngay tức đó; còn một người tên là Ng-thị-Tạo, 16 tuổi, bị dập ống chân và cánh tay trái đã xe vào nhà thương bó thuốc, chưa chắc có khỏi tàn-tật không?

Cái nhà đang làm bị đổ ấy của người thợ mộc Vũ-trang-Chu, 45 tuổi, cũng ở gần đấy.

Ăn cắp. — M. Lê hồ-Thái, 60 tuổi, nhà ở số 96 phố Maréchal Pétain có đơn thưa tên Ng-đình-Suy, 29 tuổi, làm cu-ly, ăn cắp phiếu đồng mất của giá 4p. 59.

HÀ-ĐÔNG

Bị trâu húc xiên từ bụng lên cổ.

Chiều hôm qua, ở cánh đồng Lakhê, bên trong tỉnh Hà-đông, có một đứa con gái chừng 13 tuổi, người làng ấy, đem trâu ra đồng chăn, chẳng may vô ý thế nào, bị con trâu ấy húc một cái, sừng cắm suốt từ bụng lên gần cổ, ai nom thấy cũng phải lấy làm kinh hãi mà thương toãn. Người ta đã xô vào cứu, nhưng lúc gỡ được ra thì con bé đã chết hẳn rồi, không sao cứu được nữa. Tội nghiệp!

HƯNG-YÊN

Các trường mới. — Nay đặt tại các xã sau này một trường Sơ-học yếu-lược kể từ ngày 1er septembre trở đi:

Xã Lai-châu, tổng Đức-triêm, huyện Kim-động; xã Nội-linh, tổng Cao-cương, huyện Tiên lữ; xã Cốc-phong, tổng Đại-quan, phủ Khoái-châu; xã Trà-bộ, tổng Ba-đông, huyện Phù-cừ; xã Đan-chang, tổng Nhân-vụ, huyện Ân-thi; xã Yên-xá, tổng Yên-xá, phủ Mỹ-hào; xã Lực-điền, tổng Tu-đoàn, huyện Yên-mỹ; xã

(Xem trang thứ ba, cột thứ năm)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)



ĐỒNG-HỒ
QUẢ TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo.
15 chân-kính
Mặt có kim
chỉ chỉ độ quang
BẢO HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

VIỆC VẬN TẢI HÀNG HÓA
P. CAPS
Nhà giấy tại số 7, phố Paul Bert
HANOI
Nhận làm môi giới về việc chở hàng: Haiphong và Marseille.
Rỡ hàng, xếp hàng và mọi việc khai báo và nộp thuế thương chính, xe kéo-ông, và đọn nhà văn văn.
GIÁ TÍNH RẤT HẠ
2116

號正泰金
茶名子獅
Bán kiểu mới có cốc thủ bọc ngoài đựng rượu mới sang, chè hảo, chè sen, nước đun sôi, nước đóng đủ cả, mỗi hộp mỗi ống 1cu trình các quý khách được biết nhiều cả cho.
Nay xin bản-hiệu các thứ chè lạ, ai hỏi xin xem này :

Bạch Tiêu đào-chông	Chè Bạch-hồ-quan
Thiết-la-hán	Ngọc-quan-âm
Trung-nguyên-chông	Trà chông vương
Bạch-mao hầu chông	Đại-hồng đào chông
Bạch-mao-ngân chông	Hồng-mai tiêu chông
Đặc-biệt hiếu-tâm	Kỳ chông thảy
Đặc biệt ô-long	liên
Đặc biệt la-hán	Tây-thi chông
Tuyết bạch mẫu-đơn	Đào-biệt quan âm

KIM-THÁI
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 480
2101

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO CHÍ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Ông Montés nhượng hiệu Báo-chí của ông cho ông Domart, báo-chí sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, vì thuốc chế bao giờ cũng rất tốt-tươi, nhất về thứ mà hiệu báo-chí ấy rất có tiếng.
Thuốc gửi đi xa càng rất chóng, ai muốn hỏi gửi, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Tuân-dzi, tổng Nghĩa-trai, huyện Văn-lâm; xã Tam-nông, tổng Dzi-cte, huyện Tiên-lữ; xã Phó-nham, tổng P u-khê, phủ Khoái-châu; xã La-tiên, tổng Vong-phẩu, huyện Phù-cừ; xã Phú-mỹ, tổng Huệ lai, huyện An-thi; xã Nhân-hạc-trung, tổng Sài-trang, huyện Yên-mỹ; xã Đại-đồng, tổng Đông-xá, huyện Văn-lâm; xã Hào-xá, tổng Hào xá, huyện Kim-động; xã Bảo-châu, tổng Phương-trà, huyện Tiên-lữ.

THÁI-BÌNH

Sai lầm vì đâu. — Bản-báo nhận được bài sau này :

Tôi vốn là con nhà sốt sắng về sự làm phúc, vừa rồi thấy hội Tập-thiện lễ chức một cuộc hát làm phúc, để định rằng tìm ban hát Sán-nhiên đài về hát, vậy tôi cứ sự thực mà đăng lên báo-trương để cổ động trong hàng tỉnh. Nên hôm qua chính là ngày bắt đầu diễn kịch, tôi mừng lắm, đinh trước là đến dự việc làm p ước, sau là được ngoạn thưởng cuộc danh ca. Không ngờ khi tới diễn-đài thì lê ra bọn hát nào ấy, chứ không phải là bọn hát Sán-nhiên-đài, tôi lấy làm hối hận quá, mới tỏi, thì ông phó hội hỏi Tập-thiện trả lời tôi rằng : hôm nọ chúng tôi bàn đinh xong rồi mới viết thư cho ông chánh hội Sán-nhiên-đài, nhưng ông trả lời rằng hội chỉ đủ cho hát hát tại rạp mà thôi, duy còn có bọn con hát đông-ấu, nếu có thuê thì phải bảo trước một tuần lễ. Nhưng ngặt vì hội tôi đã xin phép quan trên và định ngày hát rồi, không thể triển hoãn lại được nữa, vậy bất đắc dĩ p ải thuê bọn hát này. Công việc của hội tôi nhỡ nhàng là thế, chứ lời ông đáng vấn là thực, mà sự sai lầm đó là lỗi ở hội chúng tôi. Tôi nghe đoạn, lấy làm khó nghĩ quá. Đã đành rằng thế, tôi chỉ sợ hội Sán-nhiên-đài không biết đến cái nguyên ấy lại cho tôi là người mươn liếng mạo danh, và chư vị khán quan lại bảo tôi là huyễn không soạn xuất.

Thưa, tôi không phải là hạng người ấy, xin các ngài xét lại cho các lời của ông phó hội hội Tập-thiện nói ở trên kia thì có thể lượng tình mà khoan thứ cho tôi vì cái lỗi sai lầm ấy.

Tinh-tụ.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hỏa tai — Hồi một giờ chiều ngày 18 août, một dãy nhà tranh hơn 30 cái ở phía tây bắc đầu cầu Thanh-long bị phát hỏa trong khi có cơn gió nam thổi mạnh, cho nên trong một giờ đồng hồ mà đã hóa thành tro bụi cả. Các trại lính tây lính tập đến cứu chữa cũng nhiều và thấy đều hết sức, nhưng chẳng cứu được bao nhiêu. Cái hỏa tai hôm ấy làm hao hai đến vài nghìn bạc, chỉ thiệt hại của cải mà thôi, chứ người và súc vật chẳng hư hại gì đến.

Ở tỉ Thanh-long tiếp với dãy phố bán đủ lọng mọi kiểu toàn nhà tranh cả, thì rất là hay bị cháy, năm nào đến tháng sáu tháng bảy lối ấy cũng bị vài trận hỏa tai gớm ghê, nay lối ấy đã cất phố ngói thì bọn nhân-dân ở nhà tranh lại qui tụ về tại phía tây bắc đầu cầu Thanh-long thì lại bị cháy nữa. Người xứ này thường hay tin dị đoan bảo rằng cháy như thế là có ma qui đốt phá, nên ở lối ấy năm nào cũng có hỏa tai, lẽ ấy chẳng đủ tin mà chỉ nên nói rằng vì bọn nhân-dân ấy không biết cẩn phòng hỏa hoạn, nên mới cháy hoài thì mới phải vậy.

Ở sau dãy phố ngói hàng dù lọng cũ hiện nay cũng còn lắm nhà tranh xám xịt ở đó, nếu không khéo thì một ngày kia ngọi với tranh cũng sẽ bốc hỏa ra tro đó chứ.

Sao cản-dở thế ? — Hôm mồi đây tại rạp chiếu bóng kia có xảy ra một sự vộ lẽ của một cậu thiếu-n ên khiến ai trô g thấy cũng phải sinh lòng chán ngán.

Số là đang khi chớp bóng tại hạng ghế ngồi hạng nhất, cậu thiếu-niên ấy mặc Âu-phục đi ngang qua trước mặt một bà nọ, vô ý xéo nhầm chưn bà, gót giầy đè nặng quá, nên bà nọ có bóng hàng tỉnh. Đến hôm qua chính là ngày bắt đầu diễn kịch, tôi mừng lắm, đinh trước là đến dự việc làm p ước, sau là được ngoạn thưởng cuộc danh ca. Không ngờ khi tới diễn-đài thì lê ra bọn hát nào ấy, chứ không phải là bọn hát Sán-nhiên-đài, tôi lấy làm hối hận quá, mới tỏi, thì ông phó hội hỏi Tập-thiện trả lời tôi rằng : hôm nọ chúng tôi bàn đinh xong rồi mới viết thư cho ông chánh hội Sán-nhiên-đài, nhưng ông trả lời rằng hội chỉ đủ cho hát hát tại rạp mà thôi, duy còn có bọn con hát đông-ấu, nếu có thuê thì phải bảo trước một tuần lễ. Nhưng ngặt vì hội tôi đã xin phép quan trên và định ngày hát rồi, không thể triển hoãn lại được nữa, vậy bất đắc dĩ p ải thuê bọn hát này. Công việc của hội tôi nhỡ nhàng là thế, chứ lời ông đáng vấn là thực, mà sự sai lầm đó là lỗi ở hội chúng tôi. Tôi nghe đoạn, lấy làm khó nghĩ quá. Đã đành rằng thế, tôi chỉ sợ hội Sán-nhiên-đài không biết đến cái nguyên ấy lại cho tôi là người mươn liếng mạo danh, và chư vị khán quan lại bảo tôi là huyễn không soạn xuất.

Thưa, tôi không phải là hạng người ấy, xin các ngài xét lại cho các lời của ông phó hội hội Tập-thiện nói ở trên kia thì có thể lượng tình mà khoan thứ cho tôi vì cái lỗi sai lầm ấy.

Tinh-tụ.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Khai khẩn hoang điền. — Về hạt Lệ-thủy ở địa-phận ba làng Luật sơn, Quảng-cư và Đại-phong có một đám hoang-điền, diện-tích ước ai nghìn mẫu ta, địa-thế tiện lợi lắm, địa-chất lại phì-nhiêu, thực là một miếng đất bỏ hoang rất mềm có. Thế mà bấy nay dân thổ-trước đành chịu để cho cỏ mọc um tùm, tranh lên nghi ngất, làm chỗ quần tụ cho giống sơn-thú.

Hỏi tại cớ gì mà họ không chịu canh-tích để lấy hoa-lợi mà ăn, thì người bản-hạt đó họ nói rằng vì lính địa nên không dám khai phá sợ thổ-toàn bắt phạt.

Ấy đó, dân nhà quê mình tư-bổ đã không sẵn, tài lực lại không có, gia-dĩ trong lòng lại mang nặng một mối mê tín dị-đoan nữa thì trách chi đất tốt chẳng bỏ hoang k ông ai cày cấy.

Đám đất nay nay đã có một nhà đồn-điền qui-quốc trưng khẩn rồi. Thế là trong vòng bảy tám năm nữa dân miền đó sẽ được trông thấy cái quang-cảnh tươi cười của cảnh đồng bát ngát rượng lúa xanh nm như tấm nhung giải giữa khoảng trời cao đất rộng. Khi ấy các bác nhà quê mới biết cái nghĩa thổn thổ thổn kim là thế nào. Nương khi ấy thì đã muộn lắm rồi.

THỪA-THIÊN

Thời tiết và mùa lúa. — Lúa mùa trái nắng tự khi trồng xuống cho đến khi xanh tốt cả, nhưng mới trong mười ngày dây là lúa đến lúc lổ mã trời lại không mưa giọt nào cả, mà chỉ kéo mấy im rồi lại nắng, làm cho bụi lúa giảm lực đi nhiều lắm. Cũng có nơi đất phải nẻ ra thì lúa những nơi ấy phải chịu mất sạch.

Cứu người không ai cứu mình! — Một bọn dân ở làng Nghi-dang thuê một chiếc thuyền qua làng Bạch-thạch để làm tranh làm cải. Khi xong việc, trở về đến giữa phá là chỗ sâu lắm, không may gặp một trận gió

VIỆC VẬN-TẢI

Tin mùa màng. Tối hôm 17 août có một trận mưa to, kể như đương lúc khô hạn nồng nực này mà được trận mưa ấy thì cũng đáng giá trăm nghìn cho con nhà nông thật, nhưng chỉ tiếc là mưa trở không được bao nhiêu, hỏi các miền nhà quê thì mới biết ở trong ấy mưa không ra gì cả, mà đó chính là những nơi đương trông đợi hạt mưa, v ruộng lúa mùa tháng tam năm nay tốt lắm. buổi nầy nơi thì đương n.ậm sữa, nơi thì trỗ bông, lại còn nhiều đám mới làm đòng đòng sắp trỗ, mà nỗi nước khô ruộng nứt nẻ đành chịu đứng trơ. Cứ nam tinh cảnh ấy thì mùa màng có cơ nguy cấp lắm ; mùa tháng ba đã mất sạch, các nhà nông có bao nhiêu tiền tài cũng tinh lực đều đem vãi hết ra ngoài ruộng mà trông cậy mùa lúa nầy, nếu nay lại nỗng nổi thật là không tai nào tránh khỏi được sự cơ-cận. Lo thay.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Ai tín. M. Phạm-đình-Tuyên thông-ngôn tòa sứ bản hạt mất tại nhà thương chiều hôm 13 août bồi 6 giờ 35, chiều 14 thì đưa đám, cất tại nghĩa-trang hội Ái-hữu. Đám đông người đi đưa lắm. Đầu tiên có một cánh phan, kế đến cái vòng hoa của quan chánh-sứ bản hạt, đến ba bức trướng của cả anh em đồng tòa, đến hai vòng hoa của sở Vô-tuyến-điện và hội Ái-hữu, đến 4 cái vòng hoa của bà vợ và 3 con Tuyên, đến phường bát-âm, bai vị và xe ngựa linh-cữu, nhà tang bằng hoa. Lúc sắp hạ huyệt ông Đặng-đình Tiệp thư-ký sở Lục-lộ có đọc bài điếu-văn dài, rất là cảm động.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI
MỘT TRẬN CƯỜI
MỘT TRẬN CƯỜI . . . . Là một tích hát chèo cải-lương, hát toàn giọng chèo ngót 20 điệu. Đã diễn qua bốn lần, lần nào diễn cũng bán hết vé từ 8 giờ tối. Ai đã xem qua một lần cũng muốn xem đi xem lại mà cũng vẫn chưa chán.
Tối chủ nhật 24 Août này diễn lại lần thứ năm.
Diễn lần này để nguyên các vai đào kép như khi mới diễn, duy chỉ thay có một vai đào đóng Taj Uyên. Xin lấy vé sớm từ tối thứ bảy. Vở hát in thành sách bán tại rạp hát, giá 2 hào một quyển.

Tối thứ sáu 22 Août 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
LÝ-DƯƠNG KỲ NGỘ
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
NGỘT TRUẬT SƠ
TẤN TRUNG-NGUYÊN
(Hát tuồng)
Tối thứ bảy 23 Août 1924
MƯU GIAI TRẺ, MẾ THẦY ĐỒ
Xem sự tích rất nực cười.
Khán ngoan năm bảy thứ người khác nhau.
Thầy đồ tình nết lau chau,
Hình như cái bướu cái đau đề buồn.
Chuyện khôi-hài (rất buồn cười)
CẦN TẠO-HÓA
Là một tích hát rất hay, rất có nghĩa-lý và luân-lý. Đã diễn hai lần đều được quý-khách hoan nghênh lắm. *Tối thứ năm 28 Août 1924* này diễn lần thứ ba để lấy tiền quyên vào trường Thể-dục.
Các ngài đến xem tích hát này cũng như góp tiền giúp việc công-ích vậy.
Bản vé từ tối thứ tư 27 Août 1924.

CHÁNH-PHỦ TOÀN QUYỀN ĐÔNG-PHÁP
Ti chánh giám-đốc Công-tác, đường Vinh-Đồng-hà
Bán và đặt mặt cầu sắt về đoạn thứ hai đường Vinh-Đồng-hà
ĐẤU GIÁ
Yết-thị cải-chính
Có lời đề công-chúng biết rằng việc đấu giá nói trên này trước định vào ngày 1er Septembre 1924, hồi 10 giờ, nay hoãn đến ngày 15 Septembre 1924.
Vinh, ngày 13 Août 1924
Quan chánh kỹ-sư khu điều-khám và chế tạo đường hỏa-xa Bắc bộ Trung-kỳ
Ký tên : VALETTE

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Nội-các phụng lời chân phế rằng :
Chiếu nay đại được phòng của MONTÉS qui công, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị gửi cho cai được phòng chế-công để lĩnh thanh-giá.
Khâm thử.
以 敬 有 批 欽
愛 奏 奏 知 此
愛 為 請 得 三
卿 善 賞 例 月
賜 酒 賜 欽 內
酒 名 酒 此 大
名 號 名 臣 臣
號 賞 號 等 等
賞 賜 賜 欽 欽
賜 酒 酒 遵 遵
酒 名 名 旨 旨
名 號 號 欽 欽
號 賞 賞 此 此
賜 賜 賜

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ về trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư về báo này.

Số 317

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hỏi lâu tỉnh lại, mới kêu van mà rằng :

— Trăm lạy đại-nhân ! tôi xin thú-nhận.

Lâm-chương phán rằng :

— Sự thể đâu đuôi thế nào, phải nói cho rõ !

Thầm-đinh-phương nói :

— Hai anh em tôi trông thấy *Thôi-thị* có nhan-sắc, sai bốn tên gia-đinh đánh lừa vào trong phủ để cùng gian-dâm. Sau tôi lại bảo *Hoa-hữu-linh* đi tìm cho em tôi một người con gái đẹp khác. *Hoa-hữu-linh* thấy vợ *Lâm-hức* là nàng *Huệ lan* nhan-sắc xinh-đẹp, mới cùng em tôi lập kế lừa vào trong phủ. Ai ngờ nàng *Huệ-lan* vốn người tiết-liệt, không chịu theo lời, liều dùng lưỡi búa mà bổ chết em tôi. Bấy giờ tôi muốn bảo thù cho em, vậy nên có dặn quan huyện *Sơn-dương* cố khép vào tội mưu chiếm gia-sản. Cũng có viết thư bảo quan án-sát *Tống triều-anh* sai người cầm cờ lệnh-tiễn về giực chém, Sau lại có trót dại cùng *Thôi-thị* bày mưu hại *Hoa-hữu linh*. Thế là sự-thể đầu đuôi, tôi xin thú thực tất cả, quả không dám nói dối một câu nào.

Lâm-chương phán rằng :

— Nào quan huyện *Sơn-dương* đâu rồi ?

Thầm-bạch-thanh :

— Dạ !

Lâm-chương nổi giận mà quát mắng rằng :

— Nhà-ngươi ăn lộc vua, đáng lẽ phải công-bình xử-đoán, cớ sao lại có ý tư-vị, dám dùng hình-pháp mà buộc người ta vào tử-tội. Nhà-ngươi không vì dân xét nỗi oan khổ, chỉ một mực ô-mị những nhà quyền-quí. Làm quan phụ-mẫu trong một địa-phương mà như thế thì còn ra thể-thống nào.

Nói xong, truyền cho quân-sĩ lột bỏ mũ áo của *Thầm-bạch-thanh* ra. *Thầm-bạch thanh* bị lột bỏ mũ áo rồi, quỳ ở trước sân, cúi lạy dập đầu mà kêu rằng :

— Trăm lạy đại-nhân ! Xin đại-nhân mở lượng hải hà mà sinh phúc xá tội cho.

Lâm-chương nói :

— Đáng lẽ ta dùng thanh thượng-phương bảo-kiếm kia mà chém đầu nhà-ngươi đi mới phải !

Nói xong, truyền giao *Thầm-bạch-thanh* cho quan phủ *Hoài-an*, để bắt đi sung-quân. Quan phủ *Hoài an* cúi đầu vâng lệnh, lĩnh *Thầm-bạch thanh* đem ra.

Lâm-chương lại gọi *Tống triều-anh* vào mà bảo rằng :

— *Thầm-đinh-phương* đã thú nhận là có viết thư bảo nhà-ngươi sai người đem cờ lệnh tiễn về giực chém. Nhưng nhà-ngươi là một vị mệnh-quan của triều đình, cầm quyền sinh tử, mà dám khinh thường sai người cầm cờ lệnh-tiễn đi giực chém. Thế thì nhà-ngươi nên chịu tội gì cho phải ?

Tống triều-anh nói :

— Trăm lạy đại-nhân ! Cứng tôi biết tội đã nhiều, xin đại-nhân rộng thương cho.

Lâm-chương phán rằng :

— Đáng lẽ ta chém đầu nhà-ngươi mới phải, nhưng thương cho cái công mười năm đèn-sách, vậy thì mau mau nộp ấn trả đây mà về.

Tống-triều-anh đáng nộp cái ấn án sát, rồi lạy tạ lui ra. *Lâm-chương* truyền gọi vợ chồng *Lâm-hức* vào mà bảo rằng :

— Ta nay xét rõ cái án của vợ chồng nhà-ngươi thì *Thầm-bạch-thanh* tri-huyện *Sơn-dương* kia đã bắt phải đi đầy rồi, còn vợ chồng nhà-ngươi được trắng án.

Hai vợ chồng *Lâm-hức* đồng thanh mà bẩm rằng :

— Nhờ ơn trời bề của đại-nhân mà hai vợ chồng tôi giải được nỗi oan-khổ vậy.

Hai vợ chồng cúi đầu lạy ta rồi lui ra. *Lâm-chương* lại truyền gọi bốn tên gia-đinh *Thầm* tướng-phủ là *Thầm-khuê*, *Thầm-cao*, *Thầm-liên* và *Thầm-đăng* vào mà mắng rằng :

— Bọn nầy thật là loài vô-sỉ ! Chỉ có một nghề suốt ngày đi dò tìm các lương-gia phụ-nữ xem có người nào nhan-sắc xinh-đẹp thì về mách chủ, để bày mưu hãm-hại người ta. Ta không cần phải tra hỏi khẩu-cung, chỉ nên đem mà đánh cho chết.

Nói xong, truyền bảo quân-sĩ đem bốn tên gia-đinh ấy ra, đánh cho mỗi tên 40 đại-côn. Bốn tên gia-đinh bị đánh, đều chết tất cả. Quân-sĩ vào báo, *Lâm-chương* truyền cho đem mai táng.

Lâm-chương lại gọi quan phủ *Hoài-an* vào, giao *Thôi-thị* cho mà bảo rằng :

Nhà-ngươi đem *Thôi-thị* về tống giam, đợi đến sau thu này sẽ trảm-quyết.

Quan phủ *Hoài-an* vâng lệnh, lĩnh *Thôi-thị* đem ra. Về sau chưa được nửa năm thì *Thôi-thị* bị bệnh mà chết. *Lâm-chương* lại truyền gọi *Thầm-đinh phương* đến trước mặt mà hỏi rằng :

— *Thầm-đinh-phương* kia ! Nhà-ngươi đã biết tội chưa ?

Thầm-đinh-phương nói :

— Trăm lạy đại-nhân ! Chúng tôi biết tội đã nhiều, xin đại-nhân rộng thương cho.

HỒI THỨ LXXV

Lâm-chương thấy *Thầm-đinh-phương* đã tự biết tội mình, mới cười mà bảo rằng :

— Thân-phụ đang làm tể-tướng đương triều, đáng lẽ nhà-ngươi nên đóng cửa đọc sách, để cầu lấy khoa-danh, rồi ra làm quan mà báo-đáp triều-đình và nối giữ công-nghiệp của thân-phụ mới phải, cớ sao lại cậy thế-thời phóng-túng, ỷ quyền cậy thế, e liếm đoạt vợ con vườn ruộng của người ta. Coi mạng người như trò đùa, làm bao nhiêu những sự trái p ép. Đáng lẽ ta phải nghiêm-trị, nhưng vì chút tình-diện, ta hãy đánh cho mấy chục roi để từ sau thì chừa.

Nói xong, truyền bảo quân-sĩ nọc *Thầm-đinh-phương* ra đánh. *Lương-điềm* thấy vậy, lại luống-cuống đứng dậy mà nói với các vị hương-hoàn kia rằng :

— Xin nhờ các ngài vào kêu giúp cho một câu,

Mọi người muốn lên kêu giúp, nhưng lại sợ cái uy-quyền thanh t ương phương bảo-kiếm, đều không ai dám lên. *Thầm-đinh-phương* bị đánh, không chịu được đau, kêu khóc rầm-rĩ, không ngờ vừa đánh được mười roi thì năm ngất đi mà chết. *Lâm-chương* thấy đã chết rồi, truyền cho đem thi-thể ra. Thế là xong đời *Thầm-đinh-phương* !

Bọn hương-hoàn thấy *Thầm-đinh-phương* chết, ai cũng giật mình kinh sợ, kéo nhau lui ra. Chỉ có *Lương-điềm* chạy đến ôm lấy thi-thể mà khóc. Khóc trong hồi lâu, rồi truyền bảo người nhà ở đấy coi giữ, còn mình thì lên kiện về phi báo cho thái-phu-nhân biết.

Lâm-chương gọi quan phủ *Hoài-an* vào mà bảo rằng :

— Ta giao ấn cho nhà-ngươi, nhà-ngươi nên mau mau tới thành *Kim-lăng* mà quyền nhận chức án-sát, còn huyện *Sơn-dương* và phủ *Hoài-an* thì để ta sẽ đăng bàn tâu, xin cho người khác đến thay.

Quan phủ *Hoài-an* sụp lạy mà bẩm rằng :

— Đa tạ cái ơn trời bề của đại-nhân.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc :

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bệnh : đau dạ dày, đi lá, đau ruột, đi tháo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần ; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã ; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán : 0$60 một lọ

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì làm cho bao mồn nỗi giống cha ông ta: ấy là bệnh bao mồn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho giảm hết sẽ chân huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thời khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chứ người đã bị bệnh bao mồn này chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, sáng việc lại muốn làm ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng còn sợ gì bệnh bao mồn nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán.

3056



Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại bồi rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kinh một rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh gió.

Mắc bệnh gió, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh gió, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI



Một bộ năm cái xoong tráng men marron, lần trong men hoa đá, có truồi và có mỏ.

Cả bộ : 39 fr. 50

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh chất, cái pháp chế thuốc này chắc-cực để lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, cho nên nó là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng thứ bổ mạnh, thì dùng thuốc này chắc và mau lắm

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh giập, bệnh sốt rét rừng v v

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi



HỠI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

Những sự đau đớn, những lúc quặt tim đánh mạnh, những lúc thở hổn hển, những lúc đau lưng, những lúc mạch-máu sưng nước tiểu-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều cặn. Còn về phần đàn-bà thì nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng tại một cớ ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy, chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất hẳn khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc lào, lở ra các chứng ma bệnh Giang-mai phát ra.

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to.

RƯỢU PIPPERMINT



ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm. Hàng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

PHÀM,

Thư chè tôi thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Tương làm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, về lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp qua bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU
số 16, phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 72, phố hàng Trống Namđinh
Kính cáo

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醸補

J. BLANC (*đệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚食飯前各吃一小杯醸補飲料

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

HIỆU

BERTHUIN



SAVON DENTIFRICE
SÀ-PHÒNG ĐÁNH DĂNG

BỘT ĐÁNH DĂNG



Pachod Frères & Cie

2050

CÁO-BẠCH

Quý khách có xe ô-tô muốn chữa, nên đến xem xưởng **GARAGE BOBILLOT**, *số 7 phố Bobillot, Hanoi : Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.*

Quý khách nên đến xem xe kéo hạng lịch-sự : không rẻ nào tốt đẹp bằng.

Cho thuê xe ô-tô

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.800 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

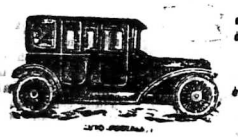
Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine)

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỬA, chớ nhơn thâu nhận.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty **PHẠM-VĂN-PHI**



ĐƯỜNG YÊN LẠC đi CHỢ HIẾU

Ở Yên-Lạc cứ sáng sớm 3 giờ rưỡi cũng sau chuyến xe lửa đem hành-khách ra Hanoi, có xe thơ đi Vĩnh và Bến-thủy.

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ở VINH đi hai ô giờ sáng sau Đông-hà vừa xịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐỒNG HÀ ra hai ô giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lạc đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lạc gare ; — mà đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

Ở ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi cũng hoãn không chạy, nhưng đến bắt đầu từ tháng một tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

TỪ BÂY GIỜ, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Mười đồng thì, thì trúng

Một cái vé PANAMA có rút số

Các mua phải mỗi ngày 20 quan và trong 25 tháng thì trúng được một cái vé PANAMA mà trong đó (theo lối mới ngày nay thì có ra mỗi tư... ra thì làm năm giảm ra 500)

Rồi tiếp lần đầu được ngày sắt số và, chỉ mình mình có quyền nhận, mà thu vào số tiền cũng được đó, như thế là đồng nên tiền đổi ngày, và có nhiều trúng số được đến người có lẽ là. Mỗi cái vé PANAMA thì nào cũng trúng một là, giá tiền ra... ra tới 500 000 đồng... một cái quan, không có cũng được hoàn lại tiền quan.

Thực là một cách đặt tiền chắc chắn nhất mà lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY :

126 lô	500.000 quan		253 lô		5.000 quan
127 lô	200.000 —		1.265 lô		2.000 —
253 lô	100.000 —		12.650 lô		1.000 —
253 lô	10.000 —		1.787.682 lô		400 —

Có vé được dự cho nhận rất số một cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi, nếu ra rất số nhiều được một cái số nhỏ có số trúng số, mà không quan gì hết. Mà số mỗi nhiều tiền được linh nốt, tức số giao cho người mua, đồng nói một vé người mua, số thứ nhì nhiều hơn cũng được, đồng nhiều hơn hết (cũng ngày 15 Mars 1931) nhiều hơn là gần hết mọi quan chắc-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự cần nhận rất số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paperie, MARSEILLE (France)

Imprimerie de Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN